

Walenty OWIECZKO

MODELE METROLOGICZNEJ ANALIZY I ROZPOZNAWANIA OBIEKTÓW OBRAZU CYFROWEGO^{*)}

STRESZCZENIE *W artykule przedstawiono model analizy, pozwalający dokonać oceny deformacji kształtu i powierzchni obiektu obrazu cyfrowego. Wyznaczono graniczne wartości współczynnika zmiennych konturowych i na ich podstawie określono zakresy elementarnych przyrostów powierzchni przedziałowych. W oparciu o parametry modelu, zaproponowano algorytm oraz dokonano oceny wartości błędów dyskretyzacji powierzchni wybranych obiektów.*

Słowa kluczowe: *analiza obrazu, elementy konturowe, dyskretyzacja*

1. WPROWADZENIE

Reprezentacja obrazu w postaci skończonej liczby elementów dyskretnych stanowi podstawowe źródło tzw. błędów dyskretyzacji, które są szczególnie istotne w procedurach metrologicznych, związanych z wyznaczaniem cech geometrycznych, takich jak: pole powierzchni, długość i kształt konturu, obwód itp. [2,3]. Wyniki pomiaru często mają losowy charakter, wynikający z przypadkowego rozmieszczenia konturu na siatce pikseli.

---

^{*)} Badania wykonano w ramach pracy statutowej S/WE/1/06.

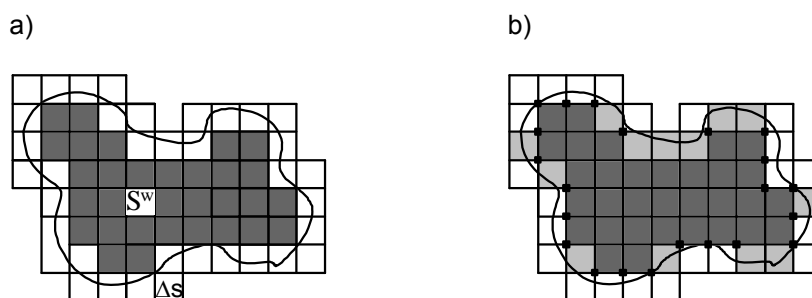
dr inż. Walenty OWIECZKO
e-mail: owiewal@pb.edu.pl

Politechnika Białostocka, Wydział Elektryczny
Katedra Automatyki i Elektroniki

Ponadto, specyfiką takich pomiarów w zadanej strukturze pikseli, jest zależność niedokładności wyników od kształtu i wielkości obiektu. Metody opisu i rozpoznawania kształtu oraz algorytmy wyznaczania cech obiektów są podstawowymi zagadnieniami ilościowej analizy i rozpoznawania obrazów.

2. MODELE METROLOGICZNEJ ANALIZY OBIEKTU

Analiza metrologiczna obiektów obrazu może być przeprowadzona w oparciu o parametry modelu dyskretnego, w postaci wielokąta wpisanego S^w (rys. 1a). W tym przypadku pole powierzchni można jednoznacznie opisać funkcją dwóch parametrów – liczby n^w węzłów siatki, zawartych w obszarze, ograniczonym N^w elementami konturowymi. Ocena błędów dyskretyzacji może być dokonana na podstawie analizy przyrostów jednostkowych elementów powierzchni Δs w obszarze, wyznaczonym dwoma wielokątami, rozdzielonymi krokiem dyskretyzacji regularnej siatki pikseli.

Rys. 1. Model graficzny analizy powierzchni i kształtu obiektu:
a) wielokąt wpisany S^w , b) przyrosty przedziałowe Δs
z wyróżnionymi węzłami konturowymi N_k

Parametrem, umożliwiającym modelowanie stopnia deformacji kształtu i powierzchni jest liczba N_k wspólnych wierzchołków obiektu przedziałowego S_i z wielokątem S^w (N_k – wyróżnione węzły siatki na rys. 1b). W przypadku, gdy elementarne przyrosty Δs występują tylko na krawędziach obiektu S^w , liczba wierzchołków N_k może zmieniać się w zakresie $0 \leq N_k \leq N^w$ [1].

Analizę obiektów przedziałowych S_i można sprowadzić do poszukiwania liczby N_i elementów konturowych w każdym z nich, przy zadanych parametrach N_k modelu dyskretnego, opisanego N^w elementami konturowymi.

Szczególnego podkreślenia wymaga fakt, iż tym samym wartościom zmiennych konturowych N_i i N_k mogą odpowiadać różne kształty i powierzchnie figur S_i , co należy mieć na uwadze przy opracowywaniu algorytmów rozpoznawania obiektu. Na tej podstawie, procedurę rozpoznawania można sprowadzić do poszukiwania tzw. „optymalnego wielokąta przedziałowego”.

3. ANALIZA PARAMETRÓW PRZEDZIAŁOWEJ DYSKRETYZACJI

Na podstawie liczby elementów konturowych obiektu, wartość przedziałowych przyrostów powierzchni może być opisana zależnością:

$$\Delta S(\gamma, N_k, N^w) = \left[N^w \left(\frac{1+\gamma}{2\gamma} \right) - N_k \right] \Delta s, \quad (1)$$

gdzie: N^w – liczba elementów konturowych obiektu odniesienia S^w ; N_k – liczba wierzchołków obiektu S^w , wspólnych z wielokątem przedziałowym S_i ($0 \leq N_k \leq N^w$); $\gamma = N^w / N_i$ – współczynnik zmiennych konturowych; N_i – liczba krawędzi i -tego wielokąta przedziałowego S_i ($N^w \leq N_i \leq N_{i \max}$); Δs – jednostkowy element powierzchni.

Analiza obiektów przedziałowych wykazała, że przy zadanej liczbie elementów $N^w = \text{const.}$, zakres parametru N_i ($N_{i \min} \leq N_i \leq N_{i \max}$) jest zmienny i zależy od wartości N_k . Dlatego też ocena deformacji kształtu i powierzchni obiektu w strukturach dyskretnych wymaga określenia liczby elementów N_i w każdym z możliwych wielokątów przedziałowym S_i .

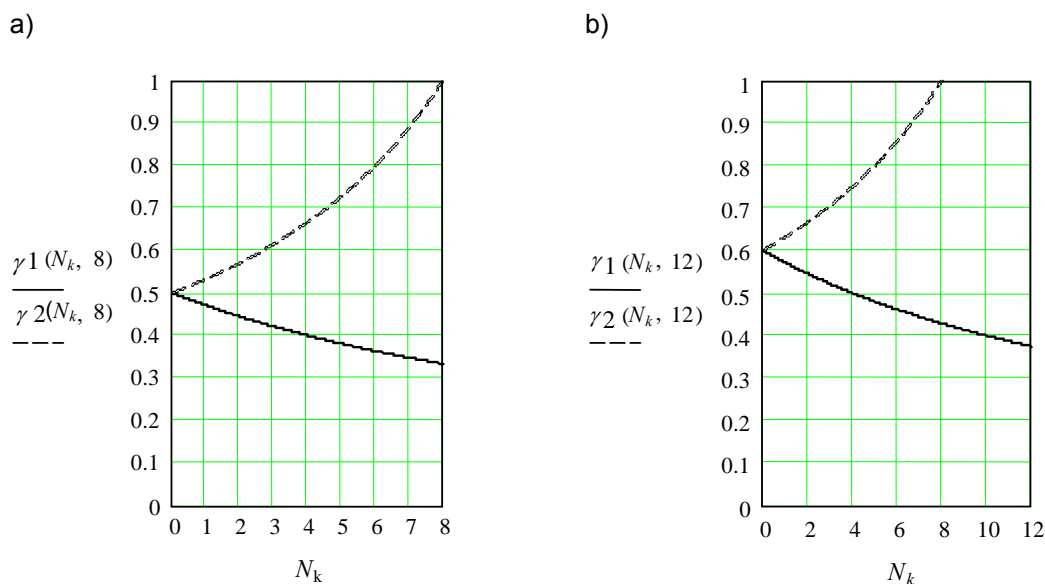
Na podstawie analizy liczby poszczególnych elementów konturowych w obiektach przedziałowych, graniczne wartości współczynnika γ w wyrażeniu (1), mogą być opisane zależnościami:

$$\gamma 1(N_k, N^w) = \frac{N^w}{N^w + N_k + 8}, \quad \gamma 2(N_k, N^w) = \frac{N^w}{N^w - N_k + 8}. \quad (2)$$

Przy zadanym $N^w = \text{const.}$, wartości graniczne współczynnika γ zależą od parametru N_k . W przypadku, gdy $N_k = N^w$, zmienna konturowa N_i może przyjąć największą wartość, w całym zakresie zmian parametru N_k , równą $N_{i \max} = 2N^w + 8$ [1]. Wówczas współczynnik $\gamma 1$ osiąga minimum zakresowe, określone wyrażeniem

$$\gamma_{\min}(N^w) = \frac{N^w}{2N^w + 8}. \quad (3)$$

Na rysunku 2 przedstawiono przebiegi wartości współczynnika γ , wykreślone na podstawie wyrażen (2) dla dwóch przykładowych obiektów o liczbie elementów $N^w = 8; 12$.

Rys. 2. Zakresy zmian współczynnika γ , gdy:

a) $N^w = 8$, b) $N^w = 12$

Z rysunku 2 wynika, że wraz ze wzrostem liczby N^w , dolna granica współczynnika γ przemieszcza się w kierunku wzrastających wartości, zmniejszając przy tym zakres zmian. Tak wyznaczone zakresy współczynnika γ pozwalają określić wartość przedziałowych przyrostów powierzchni ΔS dla obiektów o dowolnych kształtach, w których jedynym wyznacznikiem konturowym jest liczba elementów N^w .

W tabeli 1 przedstawiono wartości graniczne współczynnika γ dla obiektu zawierającego $N^w = 12$ elementów konturowych.

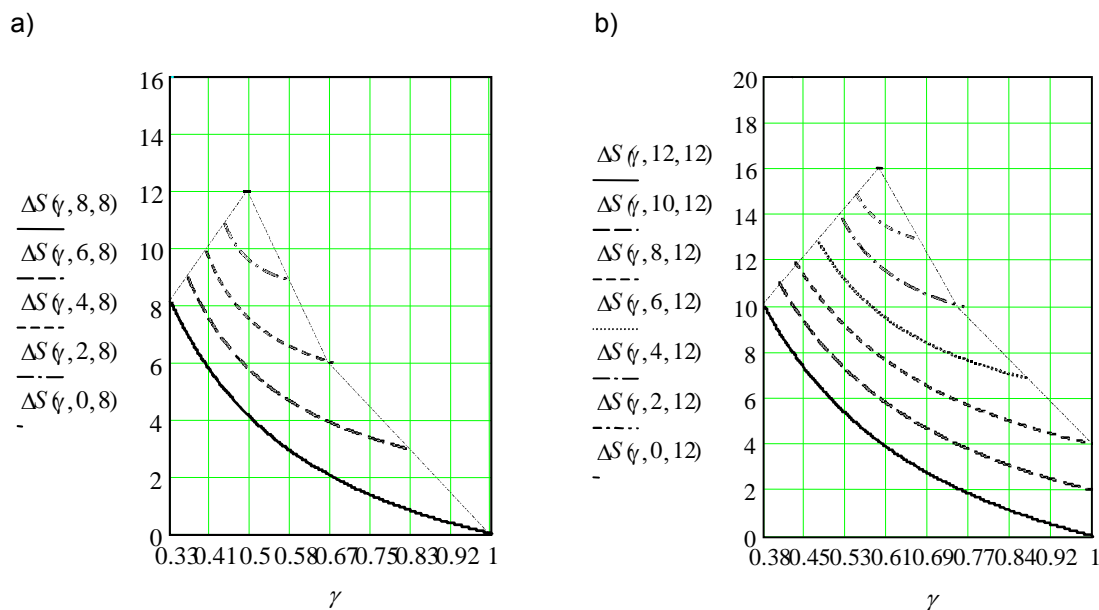
TABELA 1

Graniczne wartości współczynnika γ oraz przyrosty ΔS , odpowiadające poszczególnym N_k , dla obiektu o $N^w = 12$ elementach konturowych

N_k	0	2	4	6	8	10	12
γ_1	0,60	0,54	0,50	0,46	0,43	0,40	0,375
γ_2	0,60	0,67	0,75	0,86	1,00	1,00	1,00
ΔS	16	13 14 15	10 11 12 13 14	7 8 9 10 11 12 13	4 5 6 7 8 9 10 11 12	2 3 4 5 6 7 8 9 10 11	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

3.1. Metoda wyznaczania przyrostu powierzchni przedziałowych

Na podstawie wyrażenia (1), w oparciu o znane wartości graniczne współczynnika γ , wyznaczono przyrosty ΔS , odpowiadające poszczególnym N_k . Rysunek 3 przedstawia obszary granicznych wartości ΔS obiektów o $N^w = 8; 12$.

Rys. 3. Rozkład wartości przyrostu powierzchni ΔS w obiektach o liczbie:

a) $N^w = 8, 0 \leq N_k \leq 8$, b) $N^w = 12, 0 \leq N_k \leq 12$

W tabeli 1 przedstawiono, dla poszczególnych N_k , zakresy możliwych wartości powierzchni ΔS we wszystkich obiektach, które zawierają $N^w = 12$ elementów konturowych.

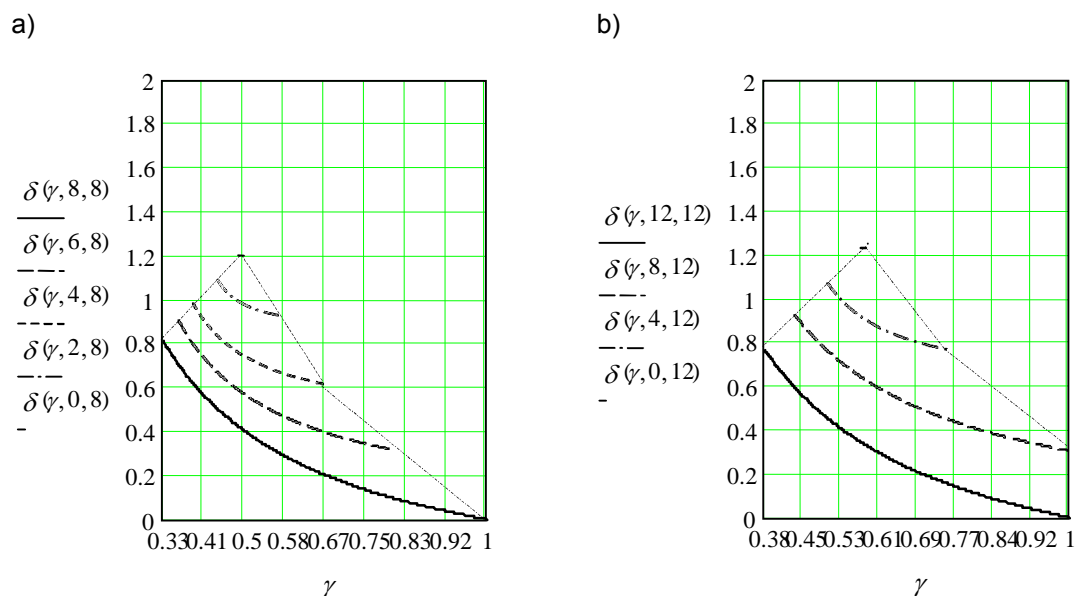
Wyniki analizy przyrostów przedziałowych mogą być wykorzystane między innymi do oceny błędu pomiaru powierzchni w strukturach dyskretnych.

Wartość błędu, wyrażona względem powierzchni S^w obiektu odniesienia, może być opisana zależnością

$$\delta(\gamma, N_k, N^w, n^w) = \frac{2 \left[N^w \left(\frac{1+\gamma}{2\gamma} \right) - N_k \right]}{2(n^w - 1) - N^w}, \quad (4)$$

gdzie: n^w – liczba elementów „obszarowych” obiektu S^w .

Na rysunku 4 przedstawiono przebiegi, określające granice wartości możliwych błędów pomiaru pola powierzchni, wyznaczone liczbą elementów konturowych N_k z przedziału $0 \leq N_k \leq N^w$ oraz współczynnikiem γ , w dwóch przypadkach, gdy powierzchnia odniesienia wynosi $S^w = 10$ oraz $S^w = 13$ pikseli.

Rys. 4. Wpływ parametru N_k na wartość błędu względnego pomiaru powierzchni, gdy:
 a) $N^w = 8, n^w = 15, S^w = 10$,   b) $N^w = 12, n^w = 20, S^w = 13$

Z rysunku 4 wynika, że wraz ze wzrostem liczby N_k błąd względny maleje, przy jednoczesnym rozszerzeniu zakresu zmian jego wartości. Ponadto, przy $N^w = \text{const.}$, wartość błędu zależy odwrotnie proporcjonalnie od liczby n^w elementów „obszarowych”, wyznaczonej krokiem dyskretyzacji.

4. PODSUMOWANIE

Wraz ze wzrostem liczby elementów konturowych typu N^w , dolna granica zakresu współczynnika zmiennych konturowych γ przemieszcza się w kierunku wzrastających wartości, z tendencją zmniejszania zakresu tych zmian.

Granice możliwych wartości błędów pomiaru pola powierzchni mogą być wyznaczone na podstawie liczby elementów konturowych N_k . Wartość błędu zależy odwrotnie proporcjonalnie od liczby elementów „obszarowych”.

Wyniki analizy przedziałowych przyrostów powierzchni mogą być wykorzystane do optymalizacji kroku dyskretyzacji obrazu, w zależności od wielkości i kształtu obiektu.

LITERATURA

1. Owieczko W.: Analiza przedziałowa parametrów dyskretyzacji obiektów cyfrowych. Materiały XXVIII Międzynarodowej Konferencji z Podstaw Elektrotechniki i Teorii Obwodów (IC-SPETO'2005), Gliwice-Ustroń, 11-14.05. 2005, vol. 2, str.459-462.
2. Pratt W.: Digital Image Processing. John Willey & Sons, New York, 1991.
3. Zieliński Krzysztof W., Strzelecki M.: Komputerowa analiza obrazu biomedycznego. PWN, Warszawa-Łódź, 2002.

Rękopis dostarczono dnia 10.04.2008 r.

Opiniował: prof. dr hab. inż. Władysław Dybczyński

THE MODELS OF METROLOGICAL ANALYSIS
AND RECOGNITION THE OBJECTS OF DIGITAL IMAGE

Walenty OWIECZKO

ABSTRACT *The model was shown for estimation of object of digital image, its shape's and area's deformation in the paper. Border values of coefficient of contour variables were determined and on the basis of that the intervals of area's increases were defined. The algorithm was proposed on the strength of the model's parameters, and for the chosen objects the estimations of errors value for area discretization, were made.*

Dr inż. Walenty Owieczko pracuje na Wydziale Elektrycznym Politechniki Białostockiej, w Katedrze Elektroniki i Automatyki. Zajmuje się problematyką związaną z metrologiczną analizą i rozpoznawaniem obrazu. Jest autorem ponad 40 publikacji.

